

Αναμένουμε την καταδίκη του κειμένου της Ραβέννας από την Εκκλησία της Ελλάδος

Δημοσιεύτηκε στις Παρασκευή, 16 Μαΐου 2014 21:39 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

 Share 81 Tweet 8 Email 1 Share 131

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΒΥΔΟΥ κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

[πρωτοπρεσβ. π. Άγγελος Αγγελακόπουλος](#)

εφημ. Ι. Ν. Αγίας Παρασκευής

Ν. Καλλιπόλεως Πειραιώς

Εν Πειραιεί 14-5-2014

ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΑΙΡΕΣΕΩΣ ΠΡΟΣ ΣΤΗΡΙΞΙΝ ΤΟΥ «ΠΡΩΤΕΙΟΥ» ΤΟΥ ΘΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ (ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΒΥΔΟΥ κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ)

Εισαγωγή

Εσχάτως οι οικουμενιστές έχουν αποδοθεί σε μία κοπιώδη και εναγώνια προσπάθεια προβολής του επαισχύντου και αντορθόδξου εξ επόμεως Ορθοδόξου Εκκλησιολογίας ‘Κειμένου της Ραβέννας’, που συνέταξε η Μικτή Επιτροπή του Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ Ορθοδόξων και Παπικών το 2007, με σκοπό να περάσουν την εντύπωση στους θεολογικώς αδαείς ότι είναι το καταλληλότερο κείμενο, βάσει του οποίου θα πρέπει να συνεχισθεί η προσπάθεια της ψευδοενώσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας με τόν αιρεσιάρχη Πάπα της Ρώμης.

Έχουμε ήδη τονίσει σε παλαιότερο κείμενό μας^[1] ότι το ‘Κείμενο της Ραβέννας’ είναι καρπός της αιρετικής θεωρίας περί ‘ευχαριστιακής εκκλησιολογίας’, η οποία είναι εφεύρημα των μακαριστού Νικολάου Αφανάσιεφ και Σεβ. Μητρ. Περγάμου κ. Ιωάννου Ζηζιούλα. Είχαμε αναφέρει εκεί ότι η συμβολή του Σεβ. κ. Ιωάννου έγκειται στο γεγονός ότι έρχεται σε μια κρίσιμη καμπή, αμέσως μετά την αποδοχή της αιρετικής θεωρίας περί ‘ευχαριστιακής εκκλησιολογίας’ από τη Β΄ Βατικανή Σύνοδο, να ολοκληρώσει αυτό, που ξεκίνησε ο Afanassieff, προς την κατεύθυνση, που επιθυμεί το Βατικανό. Δηλαδή στο κενό, που άφησε η θεωρία του Afanassieff και αφορούσε το (παγκόσμιο) πρωτείο του Πάπα, την εργολαβική διεκπεραίωση του οποίου ανέλαβε προθύμως (οποία έκπληξη!) ένας ‘Ορθόδοξος’ Επίσκοπος! Κι αυτό φαίνεται ιδιαίτερος στο περίφημο Κείμενο της Ραβέννας (2007), το οποίο μπορεί να έχει ως βάση του τη θεωρία του Afanassieff, η τελική διαμόρφωσή του, όμως, οφείλεται στον άγιο Περγάμου, που, με τη σειρά του, με μια ‘έξοχη’ μεταπατερική, ή μάλλον μετα-αποστολική μαεστρία και με ένα εντελώς αυθαίρετο τρόπο, μεταβάλλει τη διάταξη του 34^{ου} Αποστολικού Κανόνα, που κάνει λόγο για «πρώτο τη τάξει σε επαρχιακό (τοπικό) επίπεδο», και την επεκτείνει σε διοίκηση «παγκοσμίου επιπέδου»^[2]!

Για το ‘Κείμενο της Ραβέννας’ από ετών έχει γραφεί σοβαροτάτη, επιστημονική και ορθόδοξη θεολογική κριτική, η οποία στην κυριολεξία κονιορτοποιεί και συντρίβει τα επιχειρήματα του κειμένου, τόσο από τον Προηγούμενο της Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους παν. αρχιμ. Γεώργιο Καψάνη^[3], όσο και από τον ελλογιμώτατο καθηγητή της Δογματικής της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη^[4]. Πρόσφατη ορθοδοξότατη αντίδραση εναντίον του ‘Κειμένου του Ραβέννας’ υπήρξε και από το Πατριαρχείο της Μόσχας, του οποίου η Ιερά Σύνοδος, κατά τη συνεδρία της 25-26 Δεκεμβρίου 2013 (Πρακτικά № 157), υιοθέτησε κείμενο, με το οποίο δεν απεδέχεται το μέρος εκείνο του κειμένου, όπου γίνεται λόγος περί συνοδικότητας και πρωτείου επί του παγκοσμίου επιπέδου εντός της Εκκλησίας^[5].

Από την πλευρά των υποστηρικτών του 'Κειμένου της Ραβέννας' έχει ήδη εκφραστεί δημόσια με κείμενό του εκ μέρους του Οικουμενικού Πατριαρχείου ο Σεβ. Μητρ. Προύσης κ. Ελπιδοφόρος^[6]. Στους υποστηρικτές του 'Κειμένου της Ραβέννας' ήλθε να προστεθεί μόλις πρόσφατα και ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αβύδου κ. Κύριλλος με εκτενέστατο κείμενό του, που δημοσιεύθηκε στο ιστολόγιο 'Amen' στις 4-5-2014, υπό τον τίτλο 'Το κείμενο της Ραβέννας και η θέση του Πατριαρχείου Μόσχας για το Πρωτείο'^[7], επί του οποίου θα επιθυμούσαμε να καταθέσουμε κατωτέρω τις κριτικές παρατηρήσεις μας.

Κατ' αρχήν θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι το κείμενο του Θεοφιλεστάτου είναι έμφορτο από το παναιρετικό οικουμενιστικό μεταπατερικό και μετασυνοδικό πνεύμα, διότι, όπως προκύπτει από το κείμενο, α) αναγνωρίζει την αιρετική θρησκευτική παρασυναγωγή του παπισμού ως «Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία», ερχόμενος βεβαίως σε πλήρη αντίθεση και καταφρονώντας επιδεικτικά την διαχρονικού κύρους Αγιοπατερική, Συνοδική και Ιεροκανονική Παράδοση της Ορθόδοξου Εκκλησίας, σύμφωνα με την οποία ομοφώνως ο παπισμός δεν είναι εκκλησία, αλλά αίρεση, β) έπικροτεί τις οικουμενιστικές εγκυκλίους του 1902 και του 1920 του Οικουμενικού Πατριαρχείου, οι οποίες έδωσαν σημαντική ώθηση στη δημιουργία της παναιρετικής ψευδοοικουμενικής κινήσεως και τα οποία αποτελούν τις απαρχές της παναιρέσεως του οικουμενισμού, αποκαλώντας τις «σοβαρές διορθόδοξες και διαχριστιανικές πρωτοβουλίες» και εκφράζοντας, με τον τρόπο αυτό, την στήριξη και την αφοσίωσή του στον καταστατικό χάρτη της παναιρέσεως του οικουμενισμού, γ) υπερμαχεί της παρανόμου και αντικανονικής άρσεως των αναθεμάτων του 1965, την οποία χαρακτηρίζει ως «τό σημαντικότερο έκκλησιαστικό γεγονός του κ' αιώνα» και δ) υποστηρίζει τον σύγχρονο, ατέρμονα, άκαρπο, και αποτυχόντα οικουμενιστικό διάλογο.

Μεταπατερική επίθεση εναντίον του μεγάλου και απλανούς φωστήρος και διδασκάλου της Εκκλησίας, αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου

Στην προσπάθειά του ο Θεοφιλέστατος να υποστηρίξει την υπεροχή και το πρωτείο του Οικουμενικού Πατριαρχείου έναντι των υπολοίπων πατριαρχείων, ισχυρίζεται ότι : «Όταν τό κείμενο του Πατριαρχείου Μόσχας αρνείται τήν ύπαρξη Πρώτου σέ παγκόσμιο επίπεδο ή δέχεται -κατ' άλλη έκφραση- ένα Πρωτείο κενού περιεχομένου, ούσιαστικά τότε αρνείται τό περιεχόμενο των Ιερών κανόνων που αποδίδουν σέ συγκεκριμένους θρόνους τό «Πρεσβεϊόν», αποδίδουν ίσα Πρεσβεϊά στους θρόνους Ρώμης και Κωνσταντινουπόλεως, τούς αποδίδουν εξαιρετικά προνόμια. Άρνείται τήν κανονική παράδοση δύο χιλιετιών. Κατ' αρχήν θά πρέπει νά επισημανθεϊ έκ νέου ότι τά Πρεσβεϊά άφοροῦσαν συγκεκριμένους τόπους, συγκεκριμένους έκκλησιαστικούς θρόνους καί όχι πρόσωπα, δηλ. τό θρόνο τής Ρώμης, τής Κωνσταντινουπόλεως, τής Αλεξάνδρειας, τής Αντιόχειας καί των Ιεροσο-λύμων. Είναι δέ λίαν σαφές έκ των Ιερών κανόνων ότι αυτοί όχι μόνο όρίζουν τήν τάξη προκαθερδίας τους, αλλά καί ότι μεταξύ τους δέν έχουν ίσα Πρεσβεϊά τιμής, δεδομένου ότι ίσα Πρεσβεϊά τιμής μέ τή Ρώμη είχε μόνο ή Κωνσταντινούπολις καί όχι οι άλλοι πατριαρχικοί θρόνοι τής Ανατολής. Αυτό προκύπτει κατ' αρχήν άβίαστα καί από τήν έρμηνεία των Βυζαντινών κανονολόγων. Ό μέν Ζωναράς στό μνημονευθέν έρμηνευτικό του σχόλιο στό γ' κανόνα τής Β' Οίκουμενικής Συνόδου[153] έπισημαίνει: «...τόν δέ μακαριώτατον έπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νέα Ρώμης, δευτέραν τάξιν έπέχειν μετά τόν άποστολικόν θρόνον τής πρεσβυτέρας Ρώμης· των δέ άλλων

πάντων προτιμᾶσθαι. Ἐντεῦθεν οὖν ἐναργῶς δαίκενται ἢ μετὰ, πρόθεσις, ὑποβιβασμόν δηλοῦσα καί ἐλάττωσιν... Ἡ γοῦν τοῦ μετὰ ἐξήγησις, ἢ λέγουσα τοῦ χρόνου δηλωτικὴν εἶναι τὴν πρόθεσιν, καὶ οὐκ ὑποβιβασμοῦ, βεβαιωμένη ἐστὶ, καὶ διανοίας οὐκ εὐθείας, οὐδ' ἀγαθῆς». Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι κατὰ τὸ Ζωναρά εἶναι ἐσφαλμένη ἢ ἐρμηνεῖα τῆς προθέσεως μετὰ ὡς δηλοῦσης ἀπλᾶ καὶ μόνο χρονικὴ προτεραιότητα τῆς Ρώμης ὡς πρὸς τὴν ἀπονομὴ τῶν πρεσβείων καὶ ὄχι «ἐλάττωσιν» καὶ «ὑποβιβασμόν» τῶν ἄλλων πατριαρχείων τῆς Ἀνατολῆς σέ σχέση μετὰ τὸ θρόνον τῆς Ρώμης καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπέναντι στή Ρώμη. Τὸ ἴδιο συνάγεται καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίσης μνημονευθεῖσα ἐρμηνεῖα τοῦ Βαλσαμῶνα[154] στὸν ἴδιο κανόνα: «...Τούτων δὲ οὕτω διορισθέντων, τινὲς τὴν, μετὰ, πρόθεσιν οὐκ ὑποβιβασμόν τῆς τιμῆς νενοήκασιν, ἀλλ' ἐξελάβοντο αὐτὴν εἰς τὸ μετὰχρονον μόνον...». Κατὰ συνέπεια ἢ δευτέρα θέσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ὀφείλετο μόνο στή χρονικὴ προτεραιότητα τῆς Ρώμης, ὅπως ἐπισημαίνει ὁ Ἀριστηνός[155], ἀλλὰ στήν οὐσιαστικὰ δευτέρη θέση καὶ ἀξία της ὡς πρὸς τὴν τιμὴ ἀπέναντι στή Ρώμη. Ἡ χρονικὴ προτεραιότητα ἐξ ἄλλου δὲν ἐξηγεῖ τὴ δευτέρα θέση τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, προηγουμένου τῶν ἄλλων θρόνων τῆς Ἀνατολῆς, στοὺς ὁποίους εἶχαν προγενέστερα ἤδη δοθεῖ Πρεσβεῖα Τιμῆς ἀπὸ τὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο». Καὶ αλλοῦ : «Ἐνῶ λοιπὸν οἱ ἱεροὶ κανόνες ἀπέδωσαν Πρεσβεῖα σέ συγκεκριμένους ἐκκλησιαστικούς θρόνους πού ἔγιναν στή συνέχεια Πατριαρχεῖα μετὰ ἀπόδοση ἴσων πρεσβείων στήν Κωνσταντινούπολη γιὰ τὴν Ἀνατολή καὶ στή Ρώμη γιὰ τὴ Δύση, μετὰ «ἐλάττωσιν» καὶ «ὑποβιβασμόν» ὅμως τῆς τιμῆς γιὰ τὰ ἄλλα πατριαρχεῖα τῆς Ἀνατολῆς, δεδομένων καὶ τῶν προνομίων πού δόθηκαν διὰ τῶν κανόνων θ' καὶ ιζ' τῆς Χαλκηδόνας στό θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως[178], δὲν συνέδεσαν τὰ συγκεκριμένα αὐτὰ Πρεσβεῖα μετὰ τὸν τρόπο ἐκλογῆς τῶν φορέων τους, δηλ. τῶν πέντε Πατριαρχῶν». Καὶ παραθέτει τὴν υποσημείωση 178 σύμφωνα με τὴν ὁποία, «Κατὰ συνέπεια δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτὴ ἢ ἐρμηνεῖα τοῦ Ἁγ. Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου γιὰ ἰσότητα τιμῆς καὶ τάξεως ὄλων τῶν πατριαρχικῶν θρόνων».

Σύμφωνα με τὰ παραπάνω, ὁ Θεοφιλέστατος ἀρνείται καὶ δὲν ἀποδέχεται τὴν ἐρμηνεῖα τοῦ Μεγάλου καὶ απλανοῦς φωστήρος καὶ διδασκάλου ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου περὶ ἰσότητος τιμῆς καὶ τάξεως ὄλων τῶν πατριαρχικῶν θρόνων.. Μεταπατερικῶς συμπεριφερόμενος ὁ Θεοφιλέστατος, ἀρνείται τὴν θεόπνευστη καὶ θεοφώτιστη ἐρμηνεῖα τοῦ καλυτέρου ἐρμηνευτοῦ τῶν Θεῶν καὶ ἱερῶν Κανόνων, τοῦ οσίου καὶ θεοφόρου πατρός ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, καὶ προτιμᾷ τὴν λανθασμένη ἐρμηνεῖα τῶν Ζωναρά, Βαλσαμῶνος καὶ Ἀριστηνοῦ, τὴν ὁποία θεωρεῖ ἀνώτερη καὶ καλύτερη ἀπὸ αὐτὴν τοῦ ἁγίου Νικοδήμου. Θα πρέπει, ὅμως, νὰ γνωρίζῃ ὁ Θεοφιλέστατος ὅτι ὅσο καλοὶ ἐρμηνευτὲς κι ἀν εἶναι οἱ προαναφερθέντες, δὲν εἶναι ἀνακηρυγμένοι ἅγιοι ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ὅπως ὁ ἅγιος Νικόδημος. Στὴν Ὁρθοδοξία, ἀν θέλουμε νὰ ἔχουμε τὸ ἀκίνδυνον καὶ τὸ ἀκατηγόρητον, θα πρέπει νὰ εἴμαστε «ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις πατράσι», νὰ ἀκολουθοῦμε ταπεινῶς τοὺς ὄντως θεοφωτιστοὺς καὶ θεοπνεύστους ἁγίους πατέρες, οἱ ὁποῖοι ἐν ζωῇ υπῆρξαν κεκαθαρμένοι καὶ θεοῦμενοι, σκευὴ καὶ δοχεῖα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐπειδὴ, λοιπὸν, σύμφωνα με τὸν Θεοφιλέστατο, δὲν βοηθεῖ ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ ἁγίου Νικοδήμου στὴν υποστήριξη τῶν περὶ πρωτείων τῆς Κων/λεως καινοφανῶν θέσεων, θα πρέπει νὰ ἀποβληθεῖ. Μάλλον θεωρεῖ ὁ Θεοφιλέστατος τὸν Μέγα καὶ απλανὴ διδάσκαλο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Ὅσιο Νικόδημο ὡς πλανηθέντα στὴν ἐν λόγῳ ἐρμηνεῖα. Ἐπειδὴ, λοιπὸν, δὲν ἐξυπηρετοῦν οἱ ἅγιοι πατέρες τοὺς οἰκουμενιστὲς στὴν παγίωση τῶν οἰκουμενιστικῶν θέσεων, θα πρέπει νὰ περιθωριοποιηθοῦν καὶ νὰ πεταχθοῦν στὸν κάλαθο τῶν ἀχρήστων, γιὰ νὰ ἔλθουν αὐτοὶ ὡς «νεοπατέρες» καὶ νὰ μας παρουσιάσουν καινὲς καὶ κενὲς ἐρμηνεῖες. Αὐτό, ὅμως, ὅπως ἀντιλαμβανόμαστε, ἀποτελεῖ αὐτὸ μεγίστη προσβολὴ καὶ βλασφημία πρὸς τὸν ἅγιο Πατέρα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας, ὅσιο Νικόδημο, πρὸς τὸ Πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τοὺς Θεοὺς καὶ ἱεροὺς Κανόνες, πρὸς τοὺς 150 οσίους καὶ θεοφόρους πατέρες τῆς Β' Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ Πανάγιο καὶ Τελεταρχικὸ Ἅγιον Πνεῦμα, πού τοὺς ἐνέπνευσε. Τὸ λυπηρότερο εἶναι ὅτι μαζί με τὸν Ὅσιο Νικόδημο ἀρνείται ὁ Θεοφιλέστατος κατ' ἐπέκτασιν καὶ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, πού τὸν δέχθηκε καὶ τὸν ἀνακήρυξε ὡς Ἅγιό της. Ὁ ἅγιος Νικόδημος συνέβαλε στὴν ὀρθὴ χειραγώγηση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴν γνήσια καὶ πατερικὴ εὐσέβεια, γι' αὐτὸ καὶ ἐπαξίως ἀνακηρύχθηκε ὡς Ἅγιος καὶ διδάσκαλός της. Πῶς, ὅμως, νομιμοποιεῖται, ὁ Θεοφιλέστατος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπίσκοπος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν εἰς Ἐπίσκοπον χειροτονία του, ὁμολόγησε ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ, τοῦ Ὁρθοδόξου κλήρου καὶ τοῦ πιστοῦ λαοῦ ὅτι πιστεῖ «καὶ τὰς περὶ Θεοῦ καὶ τῶν Θεῶν παραδόσεις τε καὶ ἐξηγήσεις τῆς Μιάς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας»^[8], νὰ ἀμφισβητεῖ καὶ νὰ ἀρνείται τὴν ἐρμηνεῖα καὶ τὴν ἐξήγηση τοῦ ἁγίου Νικοδήμου στὸν ἐν λόγῳ θέμα; Ὁ ἔλεγχος, ὅμως, τοῦ ἁγίου Νικοδήμου, διὰ τῆς θεοπνεύστου ἐρμηνείας του, εἶναι ἓνα δριμύ κατηγορῶ γιὰ τοὺς οἰκουμενιστὲς, γι' αὐτὸ προσπαθοῦν νὰ τὸν ἀποβάλλουν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι ἀνεκτός ὁ ἔλεγχός του. Ἀσκεῖ, λοιπὸν, δριμύα κριτικὴ ὁ ἅγιος, λέγοντας, ὅπως θα δοῦμε παρακάτω, ὅτι **το νὰ υποστηρίξει κανεὶς ὑποβιβασμὸ καὶ ἐλάτωση μετὰ τῶν πατριαρχικῶν θρόνων εἶναι ἐνάντιο σὲ ὅλη τὴν Καθολικὴ (Ὁρθόδοξη) Ἐκκλησία καὶ ἀποδεκτὸ μόνο στοὺς Λατίνους καὶ Λατινόφρονες.** Ἀς κρατήσουν, ἐπομένως, οἱ λατινόφρονες οἰκουμενιστὲς

την εσφαλμένη ερμηνεία των Ζωναρά, Βαλσαμώνος και Αριστηνού, και εμείς, που προτιμάμε να είμαστε με τους αγίους Πατέρες, ας κρατήσουμε την όντως ορθή, ορθόδοξη ερμηνεία του αγίου Νικοδήμου.

Παραθέτουμε, λοιπόν, την θεόπνευστη και μόνη αποδεκτή ερμηνεία του αγίου Νικοδήμου στον Γ΄ Ιερό Κανόνα της Β΄ Αγίας και Οικουμενικής Συνόδου, ο οποίος ορίζει ότι : «*Τον μεν τον Κωνσταντινουπόλεως Επίσκοπον έχειν τα πρεσβεία της τιμής μετά τον της Ρώμης Επίσκοπον, δια τον είναι αυτήν Νέαν Ρώμην*».

Ερμηνεύοντας ο άγιος, λέγει ότι ο μεν Β΄ Κανών κοινώς περί των Πατριαρχών (και μάλιστα του Αλεξανδρείας και Αντιοχείας) και Μητροπολιτών διόρισε, ο δε παρών ιδιαιτέρως περί του Κωνσταντινουπόλεως διορίζει και λέγει ότι ο Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης να έχει τα προνόμια της τιμής μετά τον Πάπα και Πατριάρχη της Ρώμης, επειδή και αυτή η Κωνσταντινούπολη δηλ. είναι και ονομάζεται νέα Ρώμη. Η πρόθεση «μετά» εδώ δεν δηλώνει το ύστερον του χρόνου, καθώς κάποιοι λένε μαζί με τον Αριστηνό, αλλά ούτε υποβιβασμό και ελάττωση, καθώς ουκ ορθώς ερμηνεύει ο Ζωναράς (επειδή με το να ήταν μετά τον Κωνσταντινουπόλεως ο Αλεξανδρείας, μετά δε τον Αλεξανδρείας ο Αντιοχείας και μετά τον Αντιοχείας ο Ιεροσολύμων, κατά τον 36^ο της ΣΤ΄, θα υπήρχαν τέσσερα είδη υποβιβασμού τιμής και ακολούθως πέντε διαφορετικές τιμές, ανώτερη η μία από την άλλη, το οποίο είναι ενάντιο σε όλη την Καθολική (Ορθόδοξη) Εκκλησία και αποδεκτό μόνο στους Λατίνους και Λατινόφρονες), αλλά δηλώνει ισότητα τιμής και τάξης, κατά την οποία ο μεν είναι πρώτος, ο δε δεύτερος. Ισότητα μεν τιμής, επειδή και οι εν Χαλκηδόνι Πατέρες στον 28^ο Κανόνα λένε ότι οι 150 αυτοί Επίσκοποι έδωσαν τα ίσα πρεσβεία με την Παλαιά Ρώμη στη Νέα Ρώμη, και οι εν Τρούλλω (Πατέρες) στον 36^ο Κανόνα λένε ότι ο Κωνσταντινουπόλεως να απολαμβάνει τά ίσα πρεσβεία με τον Ρώμης. Τάξη δε, επειδή και εκείνοι και αυτοί στους ίδιους Κανόνες λένε δεύτερο τον Κωνσταντινουπόλεως μετά τον Ρώμης, όχι δεύτερο ως προς τη τιμή, αλλά δεύτερο ως προς την τάξη της τιμής. Γιατί, κατά την φύση των πραγμάτων, είναι αδύνατο να βρεθούν δύο πράγματα που να είναι ίσα, και να λέγονται πρώτα και δεύτερα μεταξύ τους, χωρίς τάξη. Γι' αυτό και ο Ιουστινιανός, στην 130^η Νεαρά, που βρίσκεται στο 5^ο βιβλίο των Βασιλικών, 3^{ος} τίτλος, αποκαλεί αυτολεξεί τον μεν Ρώμης πρώτο, τον δε Κωνσταντινουπόλεως, λέει, να επέχει τη δεύτερη τάξη μετά τον Ρώμης. Ας σημειωθεί δε ότι, επειδή ο Ζωναράς, ερμηνεύοντας τον Κανόνα, χρησιμοποιεί αυτό το θέσπισμα του Ιουστινιανού, είναι φανερό ότι την ελάττωση και τον υποβιβασμό, που είπε παραπάνω του Κωνσταντινουπόλεως προς τον Ρώμης, μόνο κατά την τάξη της τιμής την είπε και όχι απλώς κατά της τιμής, κατά την οποία και στις υπογραφές και στις καθέδρες και στα μνημόσυνα των ονομάτων τους, ο μεν προηγείται, ο δε έπεται. Κάποιοι μεν λένε ότι ο παρών Κανών δίνει μόνο τιμή στον Κωνσταντινουπόλεως, ύστερα δε η κατεπείγουσα ανάγκη του έδωσε και την εξουσία να χειροτονεί τους Μητροπολίτες στην Ασία, στον Πόντο και στη Θράκη. Η δε εν Χαλκηδόνι Σύνοδος, στην επιστολή προς τον Λέοντα, λέει ότι από αρχαίο έθος είχε ο Κωνσταντινουπόλεως αυτή την εξουσία να χειροτονεί, την επιβεβαίωσε μόνο ο 28^{ος} της Δ΄ Συνόδου.

Στην υποσημείωση, που παραθέτει ο άγιος Νικόδημος, στο σημείο αυτό, αναφέρει ότι, επειδή ο δυσσεβής Διόσκορος αθέτησε τον παρόντα Κανόνα και στην εν Εφέσω ληστρική σύνοδο έβαλε τον Κωνσταντινουπόλεως άγιο Φλαβιανό να καθίσει στον πέμπτο τόπο, γι' αυτό ο Ευσέβιος Δορυλαίου, αφού πήγε στη Ρώμη, παρόντων κληρικών Κωνσταντινουπόλεως, ανέγνωσε τον παρόντα Κανόνα στον αγιώτατο Πάπα Ρώμης Λέοντα, ο οποίος και τον αποδέχθηκε.

Απουσία πανορθόδοξου συνοδικής εγκρίσεως του Κειμένου της Ραβέννας

Αναφερόμενος ο Θεοφιλέστατος στο 'Κείμενο της Ραβέννας', ισχυρίζεται ότι αυτό υπεγράφη από όλες τις υπόλοιπες Ορθόδοξες Εκκλησίες, πλήν βεβαίως του Πατριαρχείου Μόσχας, υπονοώντας ότι το κείμενο έχει γίνει πανορθόδοξα αποδεκτό. Πλέον συγκεκριμένα γράφει : «*Τό Πατριαρχείο Μόσχας εκφράζει τή διαφωνία του μέ μία θεμελιώδη θέση του κειμένου τής Ραβέννας, γιά τό Πρωτείο σέ παγκόσμιο επίπεδο. Η διαφωνία αυτή, άφ' ενός μέν διαφοροποιεί τήν Έκκλησία τής Ρωσσίας από όλες τις άλλες Όρθόδοξες Έκκλησίες που υπέγραψαν τό κείμενο, άφ' έτέρου δέ δημιουργεί τήν ύποχρέωση στίς τελευταίες, είτε νά υπερασπιστούν τό κείμενο τής Ραβέννας, είτε νά άναθεωρήσουν τήν άποψη τους. Καθίσταται όμως πρόδηλο ότι μέ τό κείμενο αυτό οί Όρθόδοξες Έκκλησίες έξ*

αίτίας του διαλόγου και στην επαινετή τους προσπάθεια για σύγκλιση με τη Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία στο θέμα της εκκλησιολογικής θέσης του Έπισκόπου Ρώμης - ανεξάρτητα από το ποιός φέρει την ευθύνη γι' αυτό- διακινδυνεύουν την έσωτερική τους συνοχή».

Στην παραπάνω παράγραφο ο Θεοφιλέστατος έσφαλμένως αφήνει να έννοηθεί ότι τό Κείμενο της Ραβέννας είναι πλήρως αποδεκτό από την Όρθόδοξη Έκκλησία. Τουτό βεβαίως δέν άληθεύει, έπειδή, ως γνωστόν, ύπήρξε και υπάρχει όξεία κριτική από όρισμένες τοπικές Όρθόδοξες Έκκλησίες. Τό 'Κείμενο της Ραβέννας' δέν έχει γίνει συνοδικώς αποδεκτό από την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος. Άλλωστε, άπ' όσο γνωρίζουμε, δέν τοποθετήθηκαν έπισήμως ούτε στό κοινό αυτό Κείμενο, ούτε και στα προηγούμενα κείμενα από το 1980 κ.εξ., οι τοπικές Όρθόδοξες Έκκλησίες. Έπειδή τό σύστημα διοικήσεως της Όρθόδοξης Έκκλησίας είναι συνοδικό, και έπειδή για τά παραπάνω Κείμενα δέν έλήφθησαν συνοδικές αποφάσεις τών κατά τόπους Όρθοδόξων Έκκλησιών, δέν πρέπει να προβάλλονται τά έν λόγω Κείμενα ως εκφράζοντα όπωσδήποτε και τήν πίστη της Όρθόδοξης Έκκλησίας. Στο Κείμενο της Ραβέννας φαίνεται να γίνεται ή λήψη του ζητουμένου, την οποία υιοθετεί και ο Θεοφιλέστατος.

Η αλλοίωση του Συμβόλου της Πίστεως

Στην υποσημείωση 145 του κειμένου του ο Θεοφιλέστατος πρεσβεύει : «Είναι θετικό ότι τό κείμενο της Ραβέννας άπορρίπτει οιαδήποτε αλλοίωση του υπό τών Οίκουμενικών Συνόδων διατυπωθέντος Συμβόλου της Πίστεως (§ 33)».

Σύμφωνα, όμως, με τον έλλογμώτατο καθηγητή του τομέα Δογματικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Δημήτριο Τσελεγγίδη^[9], «εκείνο, τό όποίο είναι σοβαρότατο από δογματικής άπόψεως στίς παραγράφους 2, 3 και τό όποίο διαπερνά άξονικά όλο τό Κείμενο της Ραβέννας είναι ότι παρέχεται σαφώς ή έντύπωση στόν άναγνώστη, πώς υπάρχει Μία άόριστη, αλλά υπερκείμενη όλων τών έπί μέρους Έκκλησιών, Έκκλησία του Θεού. Αυτό, όμως, κατανοείται μάλλον προτεσταντικώς. Στην περίπτωση αυτή φαίνεται να άπορρίπτεται ή ύπαρξη της Μίας άδιαίρετης Έκκλησίας σέ θεσμικό επίπεδο. Όμως, παράλληλα γίνεται σαφές ότι με τήν υπερκείμενη Μία Έκκλησία του Θεού, πού έκτείνεται σ' όλόκληρο τόν κόσμο (Κείμενο του Μονάχου 1982), κοινωνούν όλες οι κατά τόπους Όρθόδοξες Έκκλησίες, καθώς και οι έτεροδοξοι Ρωμαιοκαθολικοί, ως να μήν ύφίσταται καμία δογματικού χαρακτήρα διαφοροποίηση μεταξύ μας ως προς τήν πίστη, τή δομή και τή ζωή της Έκκλησίας. Έδώ είναι έμφανής μία ιδιότυπη άποδοχή έξ άμφοτέρων τών διαλεγόμενων μερών της προτεσταντικής θεωρίας τών κλάδων (Branch Theory).

Ό παρατιθέμενος στην παράγραφο 3 προβληματισμός για τίς εκκλησιολογικές και κανονικές συνέπειες, οι όποιες άπορρέουν από τή μυστηριακή φύση της Έκκλησίας, θά έπρεπε να άφορᾶ άποκλειστικά και μόνο τίς τοπικές Όρθόδοξες Έκκλησίες. Δέν είναι θεολογικώς όρθό, και ειδικότερα δέν είναι εκκλησιολογικώς έπιτρεπτό, να διερεύνουν οι Όρθόδοξοι από κοινού και «έπί ίσοις όροις» με τούς έτεροδόξους ζητήματα, πού άπορρέουν από τή μυστηριακή φύση της Έκκλησίας, όπως είναι λ.χ. ή θεσμική δομή της. Κάτι τέτοιο δέν μαρτυρείται από τήν Παράδοση της Έκκλησίας, ούτε ύπάρχει ιστορικό προηγούμενο της εκκλησιαστικής ζωής. Και τουτό, έπειδή τά θεολογικά και θεσμικά επίπεδα της Όρθοδοξίας και της έτεροδοξίας είναι ασύμπτωτα. Είναι φυσιολογικό ή δογματική διαφοροποίηση άνάμεσα στην Όρθοδοξία και τόν Ρωμαιοκαθολικισμό να άντανაკλάται άνάποφευκτα όχι μόνο στό θεσμικό επίπεδο, αλλά και στή σύνολη εκκλησιαστική ζωή τών πιστών τους.

Στό τέλος της είσαγωγής του Κειμένου της Ραβέννας γίνεται μία διευκρινιστική ύποσημείωση. Τό περιεχόμενο της ύποσημείωσης δημιουργεί έντονο προβληματισμό ως προς τήν όρθότητά του. Η άποψη της Όρθόδοξης άντιπροσωπείας ότι ή χρήση τών όρων «ή Έκκλησία», «ή άνά τόν κόσμο Έκκλησία», «ή άδιαίρετος Έκκλησία» και «τό σῶμα του Χριστού» στό παρόν Κείμενο «δέν ύπονομεύει τήν άυτόαντίληψη της Όρθόδοξης Έκκλησίας ως της Μίας, Άγίας, Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας, περί της όποιας όμιλεί τό Σύμβολο της Πίστεως», είναι άκρως μετέωρη ως προς τό περιεχόμενο του κοινού Κειμένου. Και τουτό, γιατί οι συνυπογράφοντες Ρωμαιοκαθολικοί δηλώνουν στην ίδια ύποσημείωση ότι έχουν «τήν άυτόεπίγνωση» ότι «ή Μία, Άγία, Καθολική και Άποστολική Έκκλησία ύφίσταται έν τῇ Καθολικῇ Έκκλησία (Lumen Gentium, 8)» και ότι «τουτό δέν άποκλείει τήν άναγνώριση ότι στοιχεία της άληθοῦς Έκκλησίας είναι παρόντα έκτός της Καθολικής

Ἐκκλησίας». Ὁ αὐτοπροσδιορισμός τῶν Ὀρθοδόξων καί τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἀντίστοιχα εἶναι διαμετρικά ἀντίθετος. Εἶναι κραυγαλέα ἡ διαφωνία τῶν δύο διαλεγόμενων μερῶν γιά τήν ταυτότητα τῆς ἐμπειρική, τῆς ἱστορική Ἐκκλησίας. Ἀπό τά παραπάνω εἶναι προφανές ὅτι τό χάσμα ἀνάμεσα στούς Ὀρθοδόξους καί στούς Ρωμαιοκαθολικούς εἶναι στήν πραγματικότητα τεράστιο καί πρός τό παρόν θεολογικῶς ἀγεφύρωτο.

Κατά συνέπεια, κάθε ἄλλη ἐπιμέρους συμφωνία ἔχει πολύ μικρή σημασία, εἶναι συμφωνία ἐξωτερικῶν τύπων, ἀλλά οὐσιαστικά ἀθεμελίωτη καί ἀμφισβητούμενη, γιατί ἡ ὁποιαδήποτε συμφωνία θά πρέπει νά νοηματοδοτεῖται ἀπό τήν ταυτότητα καί τό χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ μυστηριακοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι λογικῶς καί θεολογικῶς παράδοξο, πῶς μέ τίς παραπάνω διαμετρικά ἀντίθετες ἐκκλησιολογικές τοποθετήσεις προέκυψε Κείμενο κοινῆς ἀποδοχῆς γιά τή Μικτή Διεθνή Ἐπιτροπή».

Στο ἴδιο πλαίσιο κινούμενος ὁ Προηγούμενος τῆς Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου Ἀγίου Ὁρους παν. ἀρχιμ. Γεώργιος Καψάνης^[10], ἐπισημαίνει : «Υπάρχουν σοβαροί λόγοι νά πιστεύουμε ὅτι τό «Κείμενο τῆς Ραβέννας» ἐπιβεβαιώνει τούς φόβους, ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι ὑποχωροῦμε στίς παπικές ἀξιώσεις. Οἱ λόγοι εἶναι οἱ ἑξῆς :

α) Τό κείμενο ὁμιλεῖ γιά «**ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία**». Δέν πρόκειται γιά τεχνικό ὄρο, τοῦ ὁποίου ἡ χρησιμοποίησις θά διευκόλυνε τόν διάλογο. Ἀντιθέτως, τοῦ ἔχει δοθῆ πλῆρες θεολογικό περιεχόμενο, ἔτσι ὥστε ὁ διάλογος νά γίνεται μέ τήν προϋπόθεσις ὅτι ἡ ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία εἶναι ἀληθινή, ὀρθοδοξοῦσα, Ἐκκλησία.

Ἡ Ὀρθόδοξη ἀντιπροσωπεία στό σημεῖο αὐτό ἔχει ὑποχωρήσει ἀνεπιτρέπτα. Μέ τό κείμενο τοῦ Balamand (1993) εἶχε ἀναγνωρίσει τήν ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία ὡς Ἐκκλησία μέ τήν πλήρη σημασία τοῦ ὄρου : «*Καί ἀπό τίς δύο πλευρές ἀναγνωρίζεται ὅτι αὐτό πού ὁ Χριστός ἐνεπιστεύθη στήν Ἐκκλησία Του -ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, συμμετοχή στά ἴδια μυστήρια, πρό πάντων στή μοναδική ἱερωσύνη πού τελεῖ τή μοναδική θυσία τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολική διαδοχή τῶν ἐπισκόπων- δέν δύναται νά θεωρῆται ὡς ἡ ἰδιοκτησία τῆς μιᾶς μόνον ἀπό τίς Ἐκκλησίες μας*»^[11]. Πρόκειται γιά οὐσιαστική ὑποχώρησις ἀπό τήν πιό θεμελιώδη καί ἀφετηριακή βάσι τῶν θεολογικῶν διαπραγματεύσεων. Ἐνῶ δηλαδή οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, ὅταν ἀναγνωρίζουν ὠρισμένα συστατικά στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησίας στήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία (ἔγκυρα Μυστήρια καί ἀποστολική διαδοχή), μένουν πιστοί στήν ἐκκλησιολογία τῆς Β' Βατικανείου, οἱ Ὀρθόδοξοι θεολόγοι παραιτοῦνται ἀπό τήν διαχρονικῶς μαρτυρουμένη ὑπό ἐγκρίτων Πατέρων καί συνόδων πίστις μας, ὅτι, λόγω τῶν αἰρετικῶν τῆς δογμάτων, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἀπέκοπη ἀπό τό σῶμα τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, δέν ἔχει τά στοιχεῖα, πού τήν καθιστοῦν ἀληθῆ Ἐκκλησία Χριστοῦ, καί πλέον εἶναι αἰρετική Ἐκκλησία. Διστάζουν νά ἐκφράσουν ἀκόμη καί τήν ἱστορική διαπίστωση, ὅπως τήν διατύπωσε ὁ ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός : «*πρό χρόνων πολλῶν ἀπεσχίσθη τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ρώμης φαμέν, τό περιώνυμον ἄθροισμα ἐκ τῆς τῶν ἐτέρων τεσσάρων ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν κοινωνίας, ἀποσχοινισθέν εἰς ἔθνη καί δόγματα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί τῶν Ὀρθοδόξων ἀλλότρια... (τά δέ τῶν Ὀρθοδόξων ἀλλότρια πάντως αἰρετικά)*»^[12].

Β) Ἀλλά καί αὐτήν τήν κακῶς γενομένη «ἀλληλοαναγνώρισις» ὑπερκέρασε ἡ Ὁδηγία τοῦ Βατικανοῦ τόν Ἰούλιο τοῦ 2007 μέ τίς γνωστές «Ἀπαντήσεις»^[13], μέ τίς ὁποῖες ὁ Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ' χαρακτηρίζει «ἐλλειμματικές» τίς Ὀρθόδοξες τοπικές Ἐκκλησίες, ἐπειδή δέν ἔχουν κοινωνία μέ τόν διάδοχο τοῦ Πέτρου! Σύμφωνα μέ τήν Ὁδηγία, ἡ ἀληθινή Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ὑφίσταται μόνο στήν Ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία. Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι ἡ Ὁδηγία δόθηκε λίγους μήνες πρὶν ἀπό τήν Συνέλευσις τῆς Ραβέννας, τό ὁποῖο, κατά τήν ἐκτίμησίς μας, σημαίνει ὅτι τό Βατικανό χαράσσει τήν γραμμή, πού πρέπει νά ἀκολουθήσῃ ὁ διάλογος. Καί ἡ γραμμή εἶναι ὁ ρωμαιοκεντρικός οἰκουμενισμός, ὅπως τόν προσδιώρισε ἡ Β' Βατικανέως Σύνοδος. Τό ἐπιβεβαιώνει τό ἴδιο τό κείμενο τῆς Ὁδηγίας τοῦ Βατικανοῦ^[14], ἀλλά τό ἐπισημαίνει καί ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος πρώην Ζαχουμίου καί Ἐρζεγοβίνης Ἀθανάσιος Γιέβτιτς : «*Τό κείμενο αὐτό [οἱ «Ἀπαντήσεις»] φανερώνει τήν ἐπιμονή τοῦ Πάπα Ράτσιγκερ νά δεῖξη τό πραγματικό πρόσωπο τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ οἰκουμενισμοῦ του, ὁ ὁποῖος στήν πραγματικότητα δέν εἶναι αὐτό, πού λέγει ὁ Πάπας, ἀλλά αὐτό πού πιστεύει καί κάνει*»^[15]. Τόν ἔντονο προβληματισμό τῆς γιά τήν ὡς ἄνω παπική Ὁδηγία ἐκφράζει καί ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρός τόν Ὀρθόδοξο Συμπρόεδρο τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου, Σεβ. Μητροπολίτη Περγάμου κ. Ἰωάννη, μέ τήν ἐπιστολή τῆς ὑπό ἡμερομηνία 8/10/2007.

Ἡ ὑποσημείωσις τῆς παραγρ. 1 τοῦ «Κειμένου τῆς Ραβέννας», καρπός πιθανώτατα τῆς διαμαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀκολουθεῖ δυστυχῶς τό πνεῦμα τῆς παπικῆς Ὁδηγίας. Σέ αὐτήν τήν ὑποσημείωσις οἱ Ὀρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι, παρ'ὅτι διαβεβαιώνουν ὅτι ἡ χρησιμοποίησις τοῦ ὄρου «Ἐκκλησία» δέν ὑπονομεύει τήν αὐτοσυνειδησία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς τῆς Μιᾶς, Ἁγίας,

Καθολικής και Άποστολικής Έκκλησίας, δέν καταθέτουν έν τούτοις τό επίσης βασικό στοιχείο τής αὐτοσυνειδησίας της, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν παραδέχεται ὅτι στήν ρωμαιοκαθολική Ἐκκλησία “ὑφίσταται” ἡ Μία Ἁγία Καθολική καί Ἄποστολική Ἐκκλησία. Εἶναι χαρακτηριστικό, καί ἀποτελεῖ ἔλεγχο τής ἀτολμίας τῶν Ὁρθοδόξων ἀντιπροσώπων, τό γεγονός ὅτι οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἐδήλωσαν στήν ἴδια συνάφεια ὅτι δέν ἀναγνωρίζουν παρά μόνο στοιχεῖα τής ἀληθινῆς Ἐκκλησίας ἔξω ἀπό τήν ρωμαιοκαθολική κοινωνία. Εἶναι σαφές ὅτι τό «Κείμενο τῆς Ραβέννας» ὀφείλει νά ἀναγνωσθῆ καί ἐρμηνευθῆ ὑπό τήν προϋπόθεσι ὅτι ἡ ρωμαιοκαθολική πλευρά μένει πιστή καί ἀμετακίνητη στά παπικά δόγματα».

Η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Αλβανίας

Γράφει ο Θεοφιλέστατος, αναφερόμενος στην Εκκλησία της Αλβανίας : «Μετά τήν πτώση τοῦ κομμουνιστικοῦ καθεστῶτος στήν Ἀλβανία τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀπέστειλε ἐκεῖ ὡς Ἐξαρχο τόν Ἀναστάσιο (Γιαννουλάτο), ἐνῶ τό 1992 τόν ἐξέλεξε ὡς Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καί πάσης Ἀλβανίας. Μητροπολίτες προερχόμενοι ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μετά τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου ἐξέλεξαν νέους Μητροπολίτες γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος μέ ἐπιστολή του στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη Βαρθολομαῖο ἐπισημαίνει: «...αἰσθανόμεθα τήν ἀνάγκη νά ἐκφράσωμεν... εὐχαριστίας διά τήν ἱστορικήν πρωτοβουλίαν τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος πρός ἀνασύστασιν τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ὡς καί διά τās προσφάτους κανονικάς ἐνεργείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πρός ὀριστικήν ἐπίλυσιν τοῦ χρονίζοντος θέματος τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἱεραρχίας της κατ’ Ἀλβανίαν Ἐκκλησίας». Ἡ σχετική ἀπάντηση τοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου μεταξύ ἄλλων διαλαμβάνει: «...ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, συμφώνως πρός τήν ἀνατιθεμένην αὐτῆν ὑπό τῶν ἱερῶν κανόνων διακονίαν, εὐρέθη ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς ἐπιταγῆς ἵνα ἀναλάβῃ πρωτοβουλίαν καί ἐμερίμνησε ἵνα...». Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κοινοποίησε τά γενόμενα γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας στίς ἄλλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καί κατόπιν τούτου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἀνεγνωρίσθη ἀπό ὄλες αὐτές ὡς κανονικός Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων».

Στα ανωτέρω ἔχουμε νά παρατηρήσουμε ὅτι ἡ Αλβανία ἀνήκε στήν δικαιοδοσία του Οικουμενικοῦ Θρόνου πρό της αυτοκεφαλίας της, γι’αὐτό καί ἐνήργησε κατ’αὐτόν τον τρόπο. Δεν θα μπορούσε, ὁμως, το Οικουμενικό Πατριαρχεῖο νά κάνει τό ἴδιο καί γιά μια περιοχή, που ἀνήκει σε ἄλλο Πατριαρχεῖο, π.χ. Αφρική ἢ Παλαιστίνη.

Επίλογος

Ταπεινῶς φρονούμε ὅτι το ‘Κείμενο της Ραβέννας’, πρέπει νά αποσυρθεῖ, διότι ἀποτελεῖ τήν πιο ἀκατάλληλη, τήν χειρότερη βάση ἐπί της οποίας διεξάγεται Θεολογικός διάλογος Ὁρθοδόξων καί παπικῶν. Επίσης, στόν διάλογο αὐτό οἱ συμμετέχοντες ἐκ της Ὁρθοδόξου πλευράς θά πρέπει νά ἐκφράζουν τήν ευσέβεια της λατρευοῦσης Ἐκκλησίας, τήν ευαγγελική καί πατερική ἀλήθεια. Επιπροσθέτως, θα πρέπει νά ἐκλείψει μεταξύ των Ὁρθοδόξων ἡ τείνουσα νά επικρατήσῃ ἀρχή της περιεκτικότητας, δηλ. ἡ συνύπαρξις στήν ἴδια Ἐκκλησία μελῶν της, πού πιστεύουν διαφορετικά ἢ καί ἀντίθετα δόγματα. Ἀπαραιτήτως πρέπει νά ἐξοβελισθεῖ τό οὐμανιστικό πνεῦμα, πού επικρατεῖ καί θυμίζει τόν δυτικό Βαρλαάμ. Ὀφείλει ὁ διάλογος νά ὀδηγεῖ τούς παπικούς στήν μετάνοια καί τήν ἀποκήρυξη της πλάνης τους κι ἐπειτα στήν ἐνότητα της πίστεως καί τήν κοινωνία του Ἁγίου Πνεύματος, δηλ. τήν ἐν Χριστῷ ἀνακαίνισή τους. Ὀφείλουν οἱ Ὁρθόδοξοι ἐκπρόσωποι νά διαλέγονται μέ εὐλικρίνεια ὡς αὐθεντικά Ὁρθόδοξοι, ἐπειδή αὐτό ἀπαιτεῖ ἡ εὐθύνη μας ἀπέναντι στόν Θεό, τήν Ἐκκλησία καί τόν κόσμο. Αὐτό που ἔχει βαρύνουσα σημασία εἶναι νά ἀκολουθοῦμε ὅλοι μας ταπεινῶς τούς ἁγίους θεόπτες Πατέρες της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, της Μιάς καί μόνης ἀληθινῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι Πατέρες εἶναι οἱ μόνοι ἀπλανεῖς καί διαχρονικοί διδάσκαλοι της οἰκουμένης καί παγκόσμιου πνευματικοὶ ἄνθρωποι. Γιά νά πετύχει ὁ μέχρι τώρα ἀποτυχῶν θεολογικός διάλογος μεταξύ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί παπισμοῦ πρέπει νά ἀλλάξουν ἐκ θεμελίων οἱ θεολογικές προϋποθέσεις καί τά κριτήρια του διαλόγου αὐτοῦ καί νά τεθοῦν νέα κριτήρια, τά ὁποῖα νά βασίζονται στή ἀγιοπατερική, ἱεροκανονική, συνοδική, δογματική, λειτουργική, ἀσκητική, ἡσυχαστική καί νηπτική θεολογία της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

[1] Σχ. βλ. ἡμέτερο κείμενο, *Μια Ὁρθόδοξη κριτική ματιά στήν παρουσίαση της μελέτης του Μ. Αρχιδιακόνου Μαζιμοῦ γιά τό πρωτεῖο ἀπό τον παν. αρχιμ. Παντελεῖμονα Μανουσάκη*, 6-5-2014, <http://www.impantokratoros.gr/22CBD690.el.aspx>

[2] ΛΙΓΑΠΙΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΣ - ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ, *Ἱερὸν Πηδάλιον*, ΛΔ’ Ἀποστολικὸς Κανὼν, σ. 42

[3] ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΑΝΗΣ, *Τὸ κείμενο τῆς Ραβέννας καί τό πρωτεῖο τοῦ Πάπα*, Ἅγιον Ὅρος, 30 Δεκεμβρίου 2007, Ἐν Συνειδήσει. Οἰκουμενισμός. Ἱστορική καί κριτική προσέγγιση, ἔκδ. Ἰ. Μ. Μ. Μετεώρου, Ἅγια Μετέωρα, Ἰούνιος 2009, σσ. 91-92, http://aktines.blogspot.gr/2013/08/blog-post_663.html

[4] ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΠΤΙΔΗΣ, «Ορθόδοξοι προβληματισμοί με άφορμή το κείμενο τῆς Ραβέννας», *Ἐν Συνειδήσει. Οἰκουμενισμός. Ἱστορική καί κριτική προσέγγιση*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Μ. Μετεώρου, Ἅγια Μετέωρα, Ἰούνιος 2009, σσ. 104-105, <http://paterikiorthodoxia.pblogs.gr/2009/06/orthodoxoi-problmatismoi-me-aformh-to-keimeno-ths-rabennas.html>.

[5] Ἡ θέση του Πατριαρχείου Μόσχας περὶ πρωτείου σε παγκόσμιον ἐπίπεδο, 28-12-2013, <http://www.romfea.gr/epikairota/21314-2013-12-28-09-58-36>.

[6] Primus sine paribus, Ἀπάντησις εἰς τὸ περὶ πρωτείου κείμενον του Πατριαρχείου Μόσχας, 8-1-2014, <http://www.amen.gr/article16557>

[7] <http://www.amen.gr/article17919>

[8] Τρίτη Ομολογία, Τάξις γινομένη ἐπὶ χειροτονία ἐπισκόπου, Ευχολόγιον τοῦ Μέγα, ἐκδ. Ἀστήρ, Ἀλ. Καὶ Ε. Παπαδημητρίου, Ἀθήναι 1992, σ. 174.

[9] ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΕΛΕΠΤΙΔΗΣ, «Ορθόδοξοι προβληματισμοί με άφορμή τὸ κείμενο τῆς Ραβέννας», *Ἐν Συνειδήσει. Οἰκουμενισμός. Ἱστορική καί κριτική προσέγγιση*, ἔκδ. Ἰ. Μ. Μ. Μετεώρου, Ἅγια Μετέωρα, Ἰούνιος 2009, σσ. 104-105, <http://paterikiorthodoxia.pblogs.gr/2009/06/orthodoxoi-problmatismoi-me-aformh-to-keimeno-ths-rabennas.html>.

[10] ΑΡΧΙΜ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΨΑΝΗΣ, *Τὸ κείμενο τῆς Ραβέννας καί τὸ πρωτεῖο τοῦ Πάπα*, Ἅγιον Ὅρος, 30 Δεκεμβρίου 2007, Ἐν Συνειδήσει. Οἰκουμενισμός. Ἱστορική καί κριτική προσέγγιση, ἔκδ. Ἰ. Μ. Μ. Μετεώρου, Ἅγια Μετέωρα, Ἰούνιος 2009, σσ. 91-92, http://aktines.blogspot.gr/2013/08/blog-post_663.html.

[11] Επίσκεψις, τ. 496/1993.

[12] ΑΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΣ ΕΥΓΕΝΙΚΟΣ, «Τοῖς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς...», ἐν ΙΩ. ΚΑΡΜΙΡΗΣ, *Τὰ Λογματικά καί Συμβολικά Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας*, τ. Ι, Ἀθήναι 1960, σ. 426.

[13] Ὁ πλήρης τίτλος τῆς Ὁδηγίας εἶναι «Ἀπαντήσεις σέ ἐρωτήσεις, ποῦ ἀφοροῦν ὀρισμένες ὀψεις γύρω ἀπὸ τὴ διδασκαλία περὶ Ἐκκλησίας» (βλ. Ἐπιστολή Ἰ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπ. Περγάμου Ἰωάννην, 8/12/2007).

[14] Σχ. βλ. σχολιασμό τῆς Ὁδηγίας στὴν ἐφημ. Καθολική, φύλ. 3078 /24-7-2007.

[15] ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΠΡΩΗΝ ΖΑΧΟΥΜΙΟΥ ΚΑΙ ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ, «Περὶ τοῦ ρωμαιοκαθολικοῦ οἰκουμενισμοῦ» (σερβιστί), περιοδ. *ΠΡΑΒΟΣΛΑΒΑΙΕ*, ἔκδ. τοῦ Πατριαρχείου τῆς Σερβίας, τεύχ. 969-970 (1-15/8/2007), σ. 12.

Πηγή